

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІЗМАЇЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

СИЛАБУС
навчальної дисципліни

СОЦІАЛЬНА РОБОТА В УКРАЇНІ
(назва)

1. Основна інформація про дисципліну

Тип дисципліни: вибіркова Форма контролю: залік

Освітній ступінь: бакалавр

Для спеціальності (-тей) _____ для всіх спеціальностей _____

Обмеження для вибору: відсутні

Пререквізити: Вступ до спеціальності, Теорія та технологія соціальної роботи

Кількість кредитів (годин): 4 (120 год.: 20 - лекції; 28 - семінарські; 72 - самостійна робота); заочна: 4 (120 год: 6 – лекції, 6 - семінарські; 108 - самостійна робота)

Мова викладання: українська

Презентаційні матеріали

2. Інформація про викладача

ПІБ: Замашкіна Ольга Дмитрівна

Науковий ступінь, вчене звання, посада: кандидат педагогічних наук, доцент

Кафедра: права і соціальної роботи

Робочий e-mail: ozamashkina@gmail.com

Години консультацій на кафедрі: п'ятниця о 13.00 – 14.20

3. Цілі дисципліни та результати навчання

Предметом вивчення навчальної дисципліни є: проблеми теорії і практики вітчизняної соціальної роботи

Метою вивчення дисципліни є: виокремлення закономірностей соціального виховання в загальному процесі розвитку суспільства та на території сучасної України, розвиток у майбутніх соціальних працівників вміння аналізувати суспільні явища та їх вплив на соціально-виховний процес.

Результати навчання:

1. Знання: знати загальну характеристику соціальної роботи в Україні; напрями та методи роботи з різними категоріями населення в галузі професійної діяльності, принципи державної політики у сфері соціальної роботи; основні закономірності, історичні та сучасні досягнення практичної соціальної роботи з дітьми та молоддю та іншими категоріями населення; про досвід соціальної роботи в Україні та інших державах світу
2. Уміння: критично аналізувати процес становлення в розвитку соціальної роботи як науки та практики в Україні, порівнювати його проходження із європейськими країнами, бачити перспективність розвитку основних напрямів суспільної діяльності працівників соціономічної сфери
3. Комунікація: використовувати набуті знання при веденні наукових дискусій з актуальних проблем соціальної роботи; здатність генерувати нові ідеї й нестандартні

підходи до їх реалізації (креативність); налагоджувати соціальну взаємодію, співробітництво, попереджати та розв'язувати конфлікти.

4. Автономність та відповідальність: виконувати індивідуальні науково-дослідні завдання з відповідної проблематики, виявляти самостійність і соціальну відповідальність, громадянські та патріотичні чесноти при виконанні функціональних обов'язків; створювати позитивний імідж професії, її статусу в суспільстві.

4. Зміст дисципліни

Тема 1. Соціальна робота як вид суспільної діяльності та навчальна дисципліна

1. Сутність соціальної роботи як суспільної діяльності й наукової теорії.
2. Суб'єкти та об'єкти соціальної роботи, їх взаємозв'язок і взаємозумовленість.
3. Загальна мета, функції та рівні соціальної роботи
4. Особливості розвитку соціальної роботи в Україні в сучасних умовах.
5. Зв'язок соціальної роботи з іншими науками та сферами суспільного життя.
6. Завдання соціальної роботи як навчальної дисципліни

Тема 2. Основні поняття і категорії соціальної роботи

1. Характеристика груп понять і категорій соціальної роботи
2. Характеристика понятійного апарату соціальної роботи
3. Закономірності та принципи соціальної роботи: сутність закономірностей соціальної роботи.
4. Підходи до класифікації закономірностей соціальної роботи.
5. Основні групи принципів соціальної роботи та їх значення

Тема 3. Нормативно-правова база соціальної роботи

1. Нормативно-правові джерела соціальної роботи
2. Характеристика джерел права
3. Нормативно-правові основи соціальної роботи

Тема 4. Характеристика категорій клієнтів соціальної роботи

1. Соціальна робота з сім'єю.
2. Соціальна робота з клієнтами різного віку
3. Соціальна робота з представниками проблемних груп
4. Соціальна робота з жінками
5. Методи та форми соціальної роботи: з сім'єю, клієнтами різного віку, представниками проблемних груп, жінками

Тема 5. Управління та менеджмент у соціальній роботі

1. Сутність понять «управління» та «менеджмент».
2. Менеджмент соціальної роботи.
3. Складові процесу менеджменту соціальної роботи.
4. Організація в менеджменті соціальної роботи.
5. Менеджерські функції соціальної служби. 6. Принципи менеджменту соціальної роботи.
7. Моделі та методи взаємозв'язку об'єктів і суб'єктів менеджменту.
8. Інструменти менеджменту соціальної роботи.
9. Проектування - специфічний та актуальний інструмент менеджменту соціальної роботи

Тема 6. Соціальна робота з клієнтами різного віку

1. Проблема вікової типології в соціальній роботі.
2. Характеристика вікових періодів дитинства.
3. Типологія дітей за групами ризику та основні види роботи соціального працівника.

4. Соціальна робота з дітьми за групами девіантно-кримінальної поведінки.
5. Система соціально-педагогічної роботи з дітьми девіантної поведінки.
6. Установи соціального захисту дітей.
7. Система соціальних служб для молоді в Україні.
8. Соціальна робота з молоддю.
9. Соціальна робота з людьми зрілого віку.

Тема 7. Особистісно професійні характеристики соціального працівника

1. Предметно-інструментальна основа професійної діяльності соціального працівника.
2. Основні компетенції соціального працівника.
3. Кваліфікаційні вимоги до соціального працівника.
4. Сфери діяльності та функції соціального працівника: аналіз предметної сфери соціальної роботи; обов'язки соціального працівника та його професіоналізм; функціональний аспект діяльності соціального працівника.
5. Етика соціального працівника: сутність поняття «професійна етика»; етичні принципи соціального працівника

Тема 8. Історія розвитку соціальної роботи в Україні

1. Форми соціальної допомоги східних слов'ян.
2. Тенденції благодійності у Київській Русі.
3. Княжа підтримка і захист.
4. Церковно-монастирські форми опіки.
5. Особливості соціальної роботи у період українського Відродження.
6. Особливості опіки над вразливими верствами населення в Запорізькій Січі.
7. Характеристика державної системи захисту нужденних.
8. Приватна благодійність в Україні.
9. Система соціальної роботи періоду існування радянської влади на території України.
10. Становлення системи соціальної роботи в незалежній Україні

5. Політика курсу

Політика щодо відвідування навчальних занять Згідно з [«Положенням про порядок оцінювання рівня навчальних досягнень студентів в умовах ЄКТС в ІДГУ»](#) студенти мають обов'язково бути присутніми на семінарських заняттях (під час дистанційної форми навчання – в режимі онлайн). Студенти мають бути оцінені не менше ніж з 70% семінарських занять (у випадку, якщо студент не був оцінений на занятті, він має право виконати індивідуальне завдання). Студент, який з поважних причин, підтверджених документально, був відсутній на семінарському занятті, має право на відпрацювання у двотижневий термін після повернення до навчання. Студент, який не використав надане йому право у встановлений термін або пропустив заняття без поважних причин, отримує за кожне пропущення заняття 0 балів. Студенти, які навчаються за індивідуальним графіком, мають в повному обсязі виконати додаткові індивідуальні завдання, попередньо узгодивши їх з викладачем.

Політика академічної доброчесності Студенти мають дотримуватися правил академічної доброчесності відповідно до [«Кодексу академічної доброчесності та корпоративної етики ІДГУ»](#). Наявність академічного плагіату в студентських доповідях є підставою для виставлення негативної оцінки. Списування студентів під час проведення

модульної контрольної роботи є підставою для дострокового припинення її складання та виставлення негативної оцінки.

Використання технологій штучного інтелекту Навчальна дисципліна не передбачає використання здобувачами генеративних моделей штучного інтелекту. Генерація тексту для виконання індивідуальних занять або підготовки до семінарських занять буде кваліфікуватися як порушення академічної доброчесності.

6. Контрольні заходи та критерії оцінювання

Підсумкова оцінка виставляється за результатами поточного та проміжного контролю. Під час поточного контролю оцінюються відповіді студента на семінарських заняттях та результати самостійної роботи. Нарахування балів за поточний контроль відбувається відповідно до «[Положення про порядок оцінювання рівня навчальних досягнень студентів в умовах ЄКТС в ІДГУ](#)».

Шкала та схема формування підсумкової оцінки

Переведення підсумкового балу за 100-бальною шкалою оцінювання в підсумкову оцінку за традиційною шкалою

Підсумковий бал	Оцінка за традиційною шкалою
90-100	зараховано
70-89	
51-69	
26-50	не зараховано
1-25	

Схема розподілу балів

Максимальна кількість балів	70 балів (поточний контроль) – середньозважений бал оцінок за відповіді на семінарських заняттях та виконання індивідуальних завдань, який переводиться у 100-бальну шкалу з ваговим коефіцієнтом.0,7	30 балів (проміжний контроль) – за результатами виконання модульної контрольної роботи
Мінімальний пороговий рівень	35 балів (поточний контроль)	16 балів (проміжний контроль)

Форма проміжного контролю: Модульна контрольна робота

Форма підсумкового контролю: Залік

Критерії оцінювання під час аудиторних занять

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
5 балів	Оцінюється робота студента, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому

	обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, розв'язує задачі стандартним або оригінальним способом, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.
4 бали	Оцінюється робота студента, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, розв'язує задачі стандартним способом, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.
3 бали	Оцінюється робота студента, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень, записує основні формули, рівняння, закони. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки.
2 бали	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі, проте фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань.
1 бал	Оцінюється робота студента, який не в змозі викласти зміст більшості питань теми та курсу, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає істотні помилки, відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді.
0 балів	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

Критерії оцінювання індивідуальних завдань та завдань самостійної роботи

Вид	Максимальна кількість балів
Презентація навчального матеріалу	5
Доповідь	5
Реферат	5

Критеріями оцінювання завдань самостійної роботи: доповіді є вміння студента стисло визначати ключові позиції, які викладені у проблематики обраної теми.

Оцінювання реферату здійснюється за такими критеріями: самостійність та оригінальність дослідження, виконання поставлених автором завдань, здатність здійснювати узагальнення на основі опрацювання теоретичного матеріалу та відсутність помилок при оформленні цитування й посилань на джерела.

Критеріями оцінювання презентації є її відповідність змісту доповіді студента за матеріалами дослідження та оригінальність візуального представлення.

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Критерії оцінки успішності відповідають навчальній програмі й найбільш важливим вимогам до знань студентів: відповіді повинні бути повними, логічними, доказовими.

Максимальна кількість балів за відповідь на 1 питання складає 15 балів. Критеріями оцінювання є: повнота відповіді, здатність критичного аналізу теоретичного матеріалу, вміння наводити аргументи та робити висновки.

Під час дистанційної форми навчання модульна контрольна робота проводиться у вигляді тестових завдань (30) за допомогою комп'ютерного тестування (сервіс Moodle), оцінюється наступним чином: 1 бал за правильну відповідь на одне тестове завдання.

Критерії оцінювання підсумкового контролю: підсумковий контроль не передбачено

7. Основна література та інформаційні ресурси

1. Бегаль О. Сутність соціальної роботи: теоретико-методологічні принципи дослідження [URL:http://www.zgia.zp.ua/gazeta/VISNIK_55_81.pdf](http://www.zgia.zp.ua/gazeta/VISNIK_55_81.pdf)
2. Вступ до спеціальності «Соціальна робота» : конспект лекцій (2017)/ укладач: В. П. Павленко. Суми : Сумський державний університет. 84 с.
3. Голова Н. Професійна компетентність працівників соціальної сфери до виконання соціальних ролей в практичній діяльності. URL: [znpkr_sp_2015_24_6.pdf](http://znpkr.sp_2015_24_6.pdf)
4. Департамент соціальної політики. Офіційний інтернет-портал.. URL: <https://dsp.kyivcity.gov.ua/content/normatyvnopravova-baza.html>
5. Замашкіна О. Історія соціальної роботи навчально-методичні рекомендації на допомогу бакалаврам і магістрантам вищих закладів освіти (за спеціальністю 231 Соціальна робота). 2018. URL: <http://dspace.idgu.edu.ua/xmlui/handle/123456789/614/browse?type=author&value=%D0%97%D0%B0%D0%BC%D0%B0%D1%88%D0%BA%D1%96%D0%BD%D0%B0%2C+%D0%9E.%D0%94>
6. Процес підготовки фахівців соціономічної сфери: формування професійних компетентностей / С.Б. Фурдуй, О.Д. Замашкіна, В.О. Маніта // Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Дрогобич : Видавничий дім «Гельветика», 2020. Вип. 28. Том 4. С. 194-199. <http://hdl.handle.net/123456789/1554>
7. Лукашенко М.П. Соціальна робота (теорія та практика) [Текст] : затв. МОН України як підручник для студ. ВНЗ / М.П. Лукашенко, Т.В. Семініга. 2-ге вид., стереотипне. К. : Каравела, 2017. 367 с.
8. Осетрова О.О. Перспективи розвитку соціальної роботи в сучасних реаліях України. URL: <http://www.dnu.dp.ua/docs/ndc/confdocs/2016/9.pdf>
9. Покращення якості соціальних послуг дітям і сім'ям в громаді: узагальнений досвід URL: https://childfund.org.ua/Uploads/Files/books_pdf/pokrascheny_poslug_exp.pdf
10. Полторак Л. Ю. Соціальна робота з різними групами клієнтів : методичні вказівки для спеціальності 231 «Соціальна робота» / Л. Ю. Полторак, Д. В. Сай. Миколаїв : Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2020. 136 с.
11. Правові основи соціальної роботи. URL: <http://www.moodle.socosvita.kiev.ua/moodledata/filedir/8b/6d/8b6dc2dacb0fb9986aed75be2cf416e292ce839f>
12. Савицька А. Готовність майбутніх соціальних працівників до професійної діяльності: порівняльний аналіз URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npd_2018_2_24.
13. Семініга Т. Сучасна соціальна робота. Київ: Академія праці, соціальних відносин і туризму. 2020. 275 с.
14. Соціальна робота з різними групами клієнтів : навчальний посібник / [Уклада. Т.Д. Кочубей, О.М. Бойко]. Умань, 2016. 278 с.
15. Становлення соціальної роботи як науки в Україні. URL: https://msn.khnu.km.ua/pluginfile.php/200264/mod_resource/content/1/%D0%BB%D0%B5%D0%BA_1_13.htm

16. Чорноморденко І.В., Ткач І.Я. Соціальна робота як об'єкт філософування URL:
[http://dspace.nbu.gov.ua/bitstream/handle/123456789/19074/12-
Chornomordenko.pdf?sequence=1](http://dspace.nbu.gov.ua/bitstream/handle/123456789/19074/12-Chornomordenko.pdf?sequence=1)

Затверджено на засіданні кафедри права і соціальної роботи протокол № 8 від «16» січня
2024 р.